

Leergebied Engels

Tweetalig Primair Onderwijs (TPO)

Dit is een voorbeeldmatige uitwerking van een leerlijn Engels TPO in de vorm van streefdoelen per twee leerjaren.

	eind groep 2	eind groep 4	eind groep 6	eind groep 8	doelen TPO (eind po)
Woordenschat en woordgebruik					
De leerlijn woordenschat en woordgebruik is gericht op de ontwikkeling van kinderen en voor eind groep 8 geldt: Op dit niveau is woordenschat geen onderscheidend kenmerk meer. De woordenschat van de leerling is voldoende om teksten te lezen en wanneer nodig kan de betekenis van onbekende woorden adequaat opgezocht worden (in woordenboeken) of uit de vorm, de samenstelling of de context afgeleid worden.					
	<i>De leerling:</i>	<i>De leerling beheerst de doelen van eind groep 2 en:</i>	<i>De leerling beheerst de doelen van eind groep 4 en:</i>	<i>De leerling beheerst de doelen van eind groep 6 en:</i>	<i>De leerling:</i>
Passieve woordenschat	- heeft een passieve woordenschat van gemiddeld 2500 woorden	- heeft een passieve woordenschat van gemiddeld 4000 woorden	- heeft een passieve woordenschat van gemiddeld 6500 woorden	- heeft een passieve woordenschat van gemiddeld 8500 woorden	<ul style="list-style-type: none"> • <i>beschikt over voldoende woorden om zich te kunnen uiten;</i> • <i>is gespitst op correct woordgebruik.</i>
Actieve woordenschat	- heeft een actieve/productieve woordenschat van gemiddeld 1000 woorden	- heeft een actieve/productieve woordenschat van gemiddeld 2500 woorden	- heeft een actieve/productieve woordenschat van gemiddeld 4500 woorden	- heeft een actieve/ productieve woordenschat van gemiddeld 7000 woorden	
Betekenisuitbreiding	<ul style="list-style-type: none"> - heeft belangstelling in woorden en woordbetekenissen (afleiden) - kan woorden voor concrete zaken gebruiken - kan woorden voor schoolse omgang gebruiken - kan woorden uit (prenten)boeken gebruiken - kan het verschil tussen enkel- en meervoudsvormen begrijpen 	<ul style="list-style-type: none"> - vaktaal/ academische schooltaal woorden gebruiken - kan classroom English woorden gebruiken - kan verschillende vormen van ontkenningen begrijpen 	<ul style="list-style-type: none"> - kan nieuwe woordbetekenissen van bekende woorden afleiden - kan woorden opzoeken in een (online) woordenboek - kan variëren in woordgebruik - kan ideeën en gevoelens concreet uitdrukken - kan bevestigende en ontkennende taaluitingen onderscheiden 	<ul style="list-style-type: none"> - kan abstracte begrippen uit vaktaal/academische schooltaal gebruiken - kan spreekwoorden, uitdrukkingen, beeldspraak gebruiken - kan bevestigende en ontkennende taaluitingen gebruiken 	

	eind groep 2	eind groep 4	eind groep 6	eind groep 8	Doelen TPO (eind po) (ERK-niveau: B2)
Luisteren					
De leerlijn luisteren is gericht op de ontwikkeling van kinderen met betrekking tot: <ul style="list-style-type: none"> • inhoud (van concreet naar abstract en oplopend in complexiteit, weerspiegeld in onderwerp, formulering en structuur); • vorm (van gerichte aanwijzingen bij het luisteren tot zelfstandig keuze maken voor globaal, precies of selectief/gericht luisteren). In de groepen 1 t/m 4 hebben de leerlingen nog (veel) aanmoediging nodig van de leraar. Denk hierbij vooral aan: visuele ondersteuning, total physical response, mimiek en gebaren.					
	<i>De leerling:</i>	<i>De leerling beheerst de doelen van eind groep 2 en:</i>	<i>De leerling beheerst de doelen van eind groep 4 en:</i>	<i>De leerling beheerst de doelen van eind groep 6 en:</i>	<i>De leerling:</i>
Luisteren	(zowel individueel, in kleine groep als klassikaal): <ul style="list-style-type: none"> - kan naar instructie luisteren <ul style="list-style-type: none"> • gedragsaanwijzingen • uitleg, aanwijzingen en instructie (over bekende activiteiten in de klas) - kan naar een verhaal luisteren <ul style="list-style-type: none"> • verhalen die de leraar, een ander kind of iemand anders vertelt of luisteren naar het voorlezen van een prentenboek • verhalen van de leraar of een andere leerling over wat die heeft meegemaakt of naar verhalen die verzonnen zijn - kan naar informatie (over concrete onderwerpen) luisteren <ul style="list-style-type: none"> • bekijkt en luistert naar gesproken tekst en filmpjes • digitale prentenboeken en luisterboeken • series voor eigen leeftijd 	(zowel individueel, in kleine groep als klassikaal): <ul style="list-style-type: none"> - kan naar instructie luisteren <ul style="list-style-type: none"> • uitleg van nieuwe taken • instructie in de les - kan naar een verhaal luisteren - kan naar de mening van de leraar, van elkaar of iemand anders, luisteren <ul style="list-style-type: none"> • bekijkt en luistert naar radio en televisie en naar gesproken tekst op internet. • informatieve presentaties van de leraar • educatieve programma's afgestemd op de leeftijd 	(zowel individueel, in kleine groep als klassikaal): <ul style="list-style-type: none"> - kan naar instructie luisteren (met ondersteuning door bijvoorbeeld beeld, gebaren of mimiek) - kan naar een verhaal luisteren (met ondersteuning door bijvoorbeeld beeld, gebaren of mimiek) <ul style="list-style-type: none"> • informatie over actueel onderwerp 	(zowel individueel, in kleine groep als klassikaal): <ul style="list-style-type: none"> - kan naar instructie luisteren <ul style="list-style-type: none"> • instructie bij opdrachten die ze op een ander moment moeten uitvoeren - kan naar een verhaal luisteren (met minder ondersteuning door bijvoorbeeld beeld, gebaren of mimiek) - informatie over abstracte onderwerp - betogende tekst van leraar of leerling 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>luistert naar gesproken teksten over alledaagse onderwerpen die aansluiten bij de leefwereld van de leerling, en begrijpt de hoofdpunten daarvan, en kan relaties leggen daartussen;</i> • <i>herkent en ervaart samenhang in teksten;</i> • <i>herkent en begrijpt hoe teksten zijn afgestemd op doel en op publiek;</i> • <i>herkent correct woordgebruik grammatica.</i>
Kenmerken van de taakuitvoering: luisteren	<ul style="list-style-type: none"> - kan instructies begrijpen en uitvoeren - ontwikkelt verhaalbep (verschil tussen verhaal, instructie of informatie) - kan wat het hoort interpreteren - kan rijmwoorden herkennen - kan klanken onderscheiden 	<ul style="list-style-type: none"> - kan kennis van de wereld koppelen aan gesproken tekst - kan bedoeling van gesproken tekst achterhalen op basis van eigen kennis en ervaring 	<ul style="list-style-type: none"> - kan precies luisteren bij uitleg en instructie - gaat bewust na of het de uitgesproken tekst begrijpt - kan het doel van een tekst herkennen - kan manier van luisteren afstemmen op doel - kan hoofdzaken herkennen door in aanraking te komen met verschillende tekstsoorten en onderwerpen - kan (woord)betekenissen afleiden - kan verschillende meningen herkennen - kan samenvatten wat het gehoord heeft - kan controlevragen stellen om juiste informatie uit tekst te halen 	<ul style="list-style-type: none"> - ontwikkelt verhaalbep (van minder bekende (gesproken) tekstsoorten luistert selectief om gerichte informatie te achterhalen - kan kritisch luisteren - kan doelgericht luisteren - kan doel van gesproken tekst herkennen - kan hoofdzaken onderscheiden - kan hoofdgedachte per (gesproken) tekstdeel bepalen - kan verschillende meningen herkennen - kan wat het hoort evalueren - kan controlevragen stellen om juiste informatie uit tekst te halen 	

	eind groep 2	eind groep 4	eind groep 6	eind groep 8	doelen TPO (eind po) (ERK-niveau: B1/B2)
Spreken					
De leerlijn spreken is gericht op de ontwikkeling van kinderen met betrekking tot: <ul style="list-style-type: none"> inhoud (van concreet naar abstract en oplopend in complexiteit, weerspiegeld in onderwerp, formulering en structuur); soort (van weinig onderscheid in soort en doel: van monoloog tot bewuste keuze voor beschrijving, informatie of mening geven, verslag, uitleg of instructie). In de groepen 1 t/m 4 hebben de leerlingen nog (veel) aanmoediging nodig van de leraar.					
	<i>De leerling:</i>	<i>De leerling beheerst de doelen van eind groep 2 en:</i>	<i>De leerling beheerst de doelen van eind groep 4 en:</i>	<i>De leerling beheerst de doelen van eind groep 6 en:</i>	<i>De leerling:</i>
Spreken	Evt. op aanmoediging van de leraar <ul style="list-style-type: none"> kan zich voorstellen (bijvoorbeeld naam en leeftijd) kan, in eenvoudige bewoordingen, iets over zichzelf vertellen (bijvoorbeeld waar het graag mee speelt, met wie het graag speelt, wie zijn familieleden zijn, broers, zussen et cetera) kan een versje opzeggen kan gevoelens uiten kan instemming en afkeuring uitdrukken 	Evt. op aanmoediging van de leraar <ul style="list-style-type: none"> kan over een gebeurtenis vertellen kan een verhaal (na)vertellen kan uitleg bij tekening geven kan een (eenvoudige) beschrijving geven en laat anderen raden wie/wat het is kan op gevoelens van anderen reageren kan spontaan de Engelse taal inzetten bij het spreken 	<ul style="list-style-type: none"> kan over een ervaring vertellen kan een zelfbedacht verhaal vertellen kan een voorbereid praatje over sport, hobby of onderwerp uit een zaakvak houden kan een mening uitdrukken kan spontaan de Engelse taal inzetten bij het spreken 	<ul style="list-style-type: none"> kan verslag uitbrengen over een activiteit of wedstrijd kan uitleg geven over bekend onderwerp. kan praatje bij rondleiding houden kan (voorbereid) een onderwerp uit zaakvakken presenteren kan een boekbespreking houden kan persoonlijke standpunten, commentaar en meningen geven, of kan erom vragen in discussies kan een overtuiging, een mening, instemming en afkeuring uitdrukken kan spontaan de Engelse taal inzetten bij het spreken 	<ul style="list-style-type: none"> kan redelijk vloeiend en in heldere bewoording een beschrijving geven van gebeurtenissen, informatie geven, verslag uitbrengen, uitleg en instructie geven in alledaagse situaties in en buiten school, en meningen, verwachtingen en gevoelens onder woorden brengen; stemt het spreken af op doel en op publiek; beschikt over voldoende woorden om zich te kunnen uiten; is zich bewust van correct woordgebruik in de juiste situaties.
Kenmerken van de taakuitvoering: spreken	<ul style="list-style-type: none"> kan klanken vormen kan bijvoeglijke naamwoorden gebruiken (zoals big, small, red, orange, cold, warm) kan aangeboden woorden en eenvoudige zinnen herhalen kan nog hulp gebruiken bij vloeiend en verstaanbaar praten krijgt expliciet feedback van leraar kan zinnen in eenvoudige zinsconstructies vormen probeert woorden bewust te selecteren en deze bewust te gebruiken probeert bij enkele bijvoeglijke naamwoorden ook de vergrotende, overtreffende trap of tegenstellingen te gebruiken 	<ul style="list-style-type: none"> kan korte zinnen maken waarin lidwoorden, voorzetsels, bijwoorden, bijvoeglijke naamwoorden voorkomen is zich bewust van eenvoudige werkwoordsvervoegingen (regelmatige werkwoorden) raakt zich bewust van samenhang door verhalen te vertellen of prentenboeken na te vertellen kan enkelvoud/meervoud gebruiken in zinnen (niet alleen de nouns maar ook de verbs) (bijv. my favourite animal is, my favourite animals are) kan dingen vergelijken is zich bewust van verleden tijd 	<ul style="list-style-type: none"> kan steeds langere zinnen maken waarin lidwoorden, voorzetsels, bijwoorden en bijvoeglijke naamwoorden, voegwoorden en meervoudsvormen voorkomen gebruikt (nog niet altijd correct) onregelmatige werkwoorden en werkwoordvervoegingen kan samenhang en structuur aanbrengen in het verhaal, door gebruik van eenvoudige signaalwoorden (for example, and, then,) met hulp) passende verwijswaarden kan complexere taalfuncties gebruiken zoals redeneren en concluderen 	<ul style="list-style-type: none"> kan de meeste onregelmatige werkwoorden en werkwoordvervoegingen gebruiken kan woorden bewust selecteren en kan deze woorden bewust gebruiken kan verstaanbaar spreken, doorgaans met de juiste grammatica, soms nog met aarzelingen, denkpauses en versprekingen 	

	eind groep 2	eind groep 4	eind groep 6	eind groep 8	doelen TPO (eind po) (ERK-niveau: B1/B2)
Gesprekken voeren					
De leerlijn gesprekken voeren is gericht op de ontwikkeling van kinderen met betrekking tot: <ul style="list-style-type: none"> • inhoud (van concreet naar abstract, weerspiegeld in onderwerp en woordgebruik); • gesprekssoorten (alle soorten in alle groepen, van meer ondersteuning door de leraar tot meer zelfstandig); • gespreksregels (van elementair tot vaardig in het voeren van gesprekken). 					
	<i>De leerling:</i>	<i>De leerling beheerst de doelen van eind groep 2 en:</i>	<i>De leerling beheerst de doelen van eind groep 4 en:</i>	<i>De leerling beheerst de doelen van eind groep 6 en:</i>	<i>De leerling:</i>
Gesprekken voeren	<ul style="list-style-type: none"> - kan (evt. met hulp) deelnemen aan kringgesprekken - kan, met taalsteun, gesprekken (gepland en ongepland) voeren: <ul style="list-style-type: none"> • gesprekken tijdens of na het interactief voorlezen van prentenboeken • leraar-leerling gesprekken • leerling-leerling gesprekken (in spelvorm) 	<ul style="list-style-type: none"> - kan over eenvoudige en alledaagse taken in eenvoudige bewoordingen communiceren - kan gesprekken (gepland en ongepland) voeren: <ul style="list-style-type: none"> • gesprekken tijdens of na het lezen en schrijven • gesprekken over gevoelens - kan (voorzichtig) deelnemen aan discussie en overleg: <ul style="list-style-type: none"> • voert korte/ eenvoudige gesprekken • voert overleg in kleine groepjes • voert gesprekken waarin leerlingen praten over elkaars werk • voert gesprekken in spelvorm - kan informatie uitwisselen: <ul style="list-style-type: none"> • wisselt informatie uit in situaties waarin leerlingen elkaar helpen en elkaar uitleggen wat ze moeten doen of hoe ze een bepaalde taak moeten uitvoeren • praat over spelregels • geeft mening over gebeurtenis op school • geeft elkaar feedback • legt elkaar taak of inhoud uit 	<ul style="list-style-type: none"> - kan deelnemen aan discussie en overleg: <ul style="list-style-type: none"> • bereidt zich voor op gezamenlijke presentatie, stelt hierbij kritische vragen aan elkaar • reageert op plannen voor activiteiten • voert gesprekken waarin ze reageren op elkaars ervaringen - kan informatie uitwisselen: <ul style="list-style-type: none"> • wisselt inhoud uit bij gezamenlijk maken van werkstuk • bespreekt een boek met elkaar - kan alternatieven tegenover elkaar stellen en deze vergelijken met elkaar 	<ul style="list-style-type: none"> - kan over taken communiceren om dingen te vragen en voor elkaar te krijgen, informatie te verkrijgen en te bespreken wat er vervolgens moet gebeuren: <ul style="list-style-type: none"> • kan hierbij suggesties doen en beantwoorden, en aanwijzingen vragen en geven - kan deelnemen aan discussie en overleg: <ul style="list-style-type: none"> • bespreekt standpunten en meningen over actueel onderwerp op school of buurt • discussieert over actueel onderwerp op school of in maatschappij • wisselt meningen uit, probleem verhelderen, reageren op elkaars argumenten • maakt plannen voor activiteiten. • bespreekt wat er gedaan moet worden, welke richting moet worden ingeslagen, wie of wat moet worden gekozen, enzovoort - kan informatie uitwisselen: <ul style="list-style-type: none"> • vraagt informatie aan deskundige en met anderen en bespreekt deze • vraagt door bij een interview 	<ul style="list-style-type: none"> • geeft in gesprekken over vertrouwde en alledaagse onderwerpen uit leefwereld; • kan uiting geven aan persoonlijke meningen; • kan informatie uitwisselen en gevoelens onder woorden brengen; • stemt gesprekken af op doel en op publiek (gesprekspartner); • is gespitst op correct woordgebruik, uitbreiding van de woordenschat.
Kenmerken van de taakuitvoering: gesprekken voeren	<ul style="list-style-type: none"> - wordt aangemoedigd en krijgt ruimte om doel in verschillende gesprekken duidelijk te maken Extra aandacht voor het feit: <ul style="list-style-type: none"> • leerkracht vaak initiator van het gesprek is; • veel gebruik wordt gemaakt van <i>chunks</i>; • wisseling tussen Nederlands en Engels mag. 	<ul style="list-style-type: none"> - kan gesprek afstemmen op het doel - kan op vragen reageren, en kan vragen beantwoorden - kan vragen stellen die beginnen met bekende vraagwoorden zoals who, when, what, how? 	<ul style="list-style-type: none"> - kan de juiste zinsconstructie toepassen bij vraagzinnen (bijv. Are you ...?) - is zich bewust van omgangstaal 	<ul style="list-style-type: none"> - kan gesprek afstemmen op gesprekspartner(s) - is zich bewust van verschil in gesprekspartners - kan verstaanbaar spreken met de juiste grammatica, soms nog met aarzelingen, denkpauses en versprekingen 	

	eind groep 2	eind groep 4	eind groep 6	eind groep 8	doelen TPO (eind po) (ERK-niveau: B2)
Lezen					
<p>De leerlijn lezen is uitgewerkt voor drie aspecten, namelijk <i>teksten, taken en kenmerken van de taakuitvoering</i>. Deze moeten altijd in samenhang bekeken worden. Lezen wordt niet alleen moeilijker of gemakkelijker alleen door de tekst, maar ook door de leestaak het leesdoel, en de eisen die aan de taakuitvoering worden gesteld.</p> <p>Aandachtspunten bij de leerlijn lezen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - leesplezier staat voorop!; - betekenisvolle context (gebruik teksten die contextgebonden zijn en die veelal ondersteund worden door enkele afbeeldingen); - aansluiten bij belevingswereld (gebruik teksten die aansluiten bij de leeftijdsgroep); - van concreet naar abstract en oplopend in complexiteit (weerspiegeld in onderwerp, formulering en structuur); - 'high frequency words'. 					<p>Voorwaarden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kent hoogfrequente woorden (intermediate level: 3000 woorden); • heeft een woordenschat welke voldoende is om teksten te lezen en wanneer nodig kan hij/zij de betekenis van onbekende woorden uit de vorm, de samenstelling of uit de context afleiden.
	<i>De leerling:</i>	<i>De leerling beheerst de doelen van eind groep 2 en:</i>	<i>De leerling beheerst de doelen van eind groep 4 en:</i>	<i>De leerling beheerst de doelen van eind groep 6 en:</i>	<i>De leerling:</i>
Informatieve teksten	- raakt vertrouwd met eenvoudige informatieve teksten die zijn afgestemd op de leeftijd (bijvoorbeeld een tekst op een product, of voedselverpakking, teksten op een poster, boodschappenlijstje)	- kan losse woorden en betekenis van woorden lezen in een woordweb of op poster - kan (met hulp) informatieve teksten lezen, (bijvoorbeeld opsommingen, zoals een boodschappenlijstje) - kan (met hulp) korte bijschriften/toelichting lezen bij tekeningen (bijvoorbeeld toelichtende teksten bij producten in een winkel)	- kan eenvoudige, informatieve teksten lezen (bijvoorbeeld kinderwoordenboek, kinderatlas, informatieve teksten in kindertijdschriften of uit zaakvakmethoden, of internet)	- kan informatieve teksten en schematische overzichten lezen uit zaakvakmethode, kindertijdschrift en kinderencyclopedie, of op internet	<ul style="list-style-type: none"> • leest op leeftijd afgestemde teksten, over alledaagse onderwerpen of over onderwerpen uit de directe leefwereld van de leerling uitbouwend naar teksten met onderwerpen die verder van de leerling af staan; • is in staat om informatieve teksten te lezen, waaronder schoolboek- en studieteksten (voor taal- en zaakvakken), naslagwerken, internetteksten, populaire tijdschriften, notities, schematische informatie en het alledaagse nieuws in de krant; • is in staat instructieve teksten te lezen zoals (eenvoudige) routebeschrijvingen, aanwijzingen bij opdrachten (uit methode), recepten en gebruiksaanwijzingen; • leest een eenvoudige betogende tekst, teksten waarin een statement gemaakt wordt, of
Instructies	- komt in aanraking met instructies, en krijgt deze voorgelezen	- kan (met hulp) een opdracht op een werkblad lezen	- kan spelregels, instructie bij computerspel, opdracht in een lesboek of op het bord, aanwijzingen op websites lezen	- kan eenvoudige beschrijvingen lezen (bijvoorbeeld een routebeschrijving)	
Betogende teksten	-	- kan (met hulp) eenvoudige reclameteksten lezen	- kan een ingezonden brief of oproep lezen - kan een advertentie lezen	- kan een recensie lezen (bijvoorbeeld: boek- of filmrecensie)	
Verhalen	- komt in aanraking met prentenboeken en eenvoudige boeken	- kan eenvoudige leesboeken lezen -	- kan eenvoudige korte verhalen (rond een thema), griezelverhalen, sprookjes of realistische verhalen lezen -	- kan detectiveverhalen, verhalen over andere culturen, stripboeken en comics, korte verhalen (rond een thema), jeugdromans en historische verhalen lezen -	

<p>Poëzie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - raakt vertrouwd met bekende versjes, voorgelezen/ voorgezongen liedjes en rijmpjes (bijvoorbeeld: kringliedjes, raadselrijmpjes, liedjes van jaarfeesten) 	<ul style="list-style-type: none"> - kan bekende versjes, liedjes en rijmpjes lezen (bijvoorbeeld kringliedjes, raadselrijmpjes, liedjes van jaarfeesten) 	<ul style="list-style-type: none"> - kan nieuwe versjes, liedjes en rijmpjes lezen 	<ul style="list-style-type: none"> - kan eenvoudige songteksten en gedichten lezen - kan rapteksten lezen 	<p><i>een standpunt wordt ingenomen, voorkomend in een schoolboek voor taal- en zaakvakken, of in advertenties en reclames;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>leest verhalen van realistisch tot kinderboeken en historische verhalen;</i> • <i>leest kinderliteratuur/kinderboeken, poëzie en songteksten;</i> • <i>leest de teksten zodanig vloeiend (hardop) dat woordherkenning tekstbegrip niet in de weg staat.</i>
<p>Kenmerken van de taakuitvoering: lezen</p>	<p><i>Techniek:</i> in een speelse context:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de structuur van taal (tekst, zin, woord, klank) ontdekken <p><i>Woordenschat:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - groeit door rijke leeromgeving <p><i>Strategieën om achter de betekenis van een onbekend woord te komen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - door voorlezen (interactie, illustraties benutten) 	<p><i>Techniek:</i> in een speelse context:</p> <ul style="list-style-type: none"> - alfabetisch principe ontdekken - elementaire leeshandelingen ontdekken en beginnen te automatiseren <p><i>Woordenschat:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • groeit door rijke leeromgeving <p><i>Strategieën om achter de betekenis van een onbekend woord te komen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • door voorlezen (interactie, illustraties benutten) • aan een ander vragen 	<p><i>Techniek:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - klankzuivere woorden vlot en accuraat leren decoderen - in niet-klankzuivere woorden lettercombinaties en spellingspatronen leren herkennen <p><i>Woordenschat:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - groeit door rijke leeromgeving <p><i>Strategieën om achter de betekenis van een onbekend woord te komen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - aan een ander vragen - afleiden uit de context 	<p><i>Techniek:</i> voor een vlotte en accurate woordherkenning:</p> <ul style="list-style-type: none"> - unieke patroon van leenwoorden leren herkennen - gebruik maken van de betekenis van een woord - gebruik maken van de context van een woord <p><i>Strategieën om achter de betekenis van een onbekend woord te komen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - aan een ander vragen - afleiden uit de context - naslagwerken gebruiken - letterlijk en figuurlijk taalgebruik leren doorzien 	<p><i>Techniek:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>kan teksten zodanig vloeiend lezen dat woordherkenning tekstbegrip niet in de weg staat.</i> • <i>kent de meest alledaagse (high-frequency) woorden, of kan de betekenis van een onbekend woord uit de context afleiden</i>

<p>Leesbegrip <i>(Met behulp van 'kennis van de wereld, kennis zakelijke teksten, kennis van verhalen en gedichten, taalkennis en strategieën tekstbegrip ontwikkelen.)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • communicatieve doel van zakelijke teksten herkennen, functies herkennen, thema en strekking van de tekst(en) bepalen, achter de bedoeling van de schrijver (illustrator) komen, globale lijn en opbouw herkennen, tekstsoorten en verschillende genres verhalen en gedichten onderscheiden, en teksten vergelijken • verbanden leggen tussen prenten/illustraties, tussen illustraties en tekst, tussen titel/kopjes en inhoud van de tekst, tussen tekstdelen tussen verwijzingen en referenties, tussen vorm en inhoud in gedichten • specifieke informatie herkennen (personen, dieren, objecten, gebeurtenissen, plaats, tijd) • begrijpen van woorden en zinnen 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>herkent specifieke informatie, wanneer naar één expliciet genoemde informatie-eenheid gevraagd wordt; kan belangrijke informatie uit een tekst halen en kan zijn manier van lezen daar op afstemmen</i> • <i>kan informatie en meningen interpreteren voor zover deze dicht bij de leerling staan</i> • <i>herkent basale structurelementen, zoals wisselingen van tijd en plaats, rijm en versvorm; kan meeleven met een personage en uitleggen hoe een personage zich voelt; kan gedichten en verhaalfragmenten samenvatten</i> • <i>kan relaties leggen tussen de tekst en de werkelijkheid; kan spannende, humoristische of dramatische passages in de tekst aanwijzen; herkent verschillende emoties in de tekst, zoals verdriet, boosheid en blijdschap.</i>
---	---	--

	eind groep 2	eind groep 4	eind groep 6	eind groep 8	doelen TPO (eind po) (ERK-niveau: A2/B1)
Schrijven					
<p>De leerlijn schrijven is gericht op de ontwikkeling van kinderen en op het leren van schrijfstrategieën voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oriënteren op inhoud, doel, vorm, eigen kennis; • afstemmen van aanpak op doel en publiek; • bepalen of het doel bereikt wordt en de aanpak (zo nodig) bijstellen; • evalueren van de tekst, (zo nodig) reviseren; • reflecteren op de gehanteerde aanpak. <p>Het schrijven van zinsconstructies volgt eenzelfde opbouw als die bij spreken. Dat betekent:</p> <ul style="list-style-type: none"> • inhoud (van concreet naar abstract en oplopend in complexiteit, weerspiegeld in onderwerp, formulering en structuur); • soort (van weinig onderscheid in soort en doel: van monoloog tot bewuste keuze voor beschrijving, informatie of mening geven, verslag, uitleg of instructie) <p>In de groepen 1 t/m 4 hebben de leerlingen nog (veel) aanmoedigingen nodig van de leraar.</p> <p>Bij het schrijven dient er wel aandacht te zijn voor spelling, met name bij high frequency words Voor meer handvatten hoe spelling te integreren in deze leerlijn raadpleeg de handreiking tpo -spelling</p>					<p>Voorwaarden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • werkt, in de jaren die hieraan voorafgaan, naar dit (eind)doel toe. Het begint laagdrempelig en spelenderwijs, door kennis te nemen van geschreven teksten.
	<i>De leerling:</i>	<i>De leerling beheerst de doelen van eind groep 2 en:</i>	<i>De leerling beheerst de doelen van eind groep 4 en:</i>	<i>De leerling beheerst de doelen van eind groep 6 en:</i>	<i>De leerling:</i>
Correspondentie	<ul style="list-style-type: none"> – neemt kennis van geschreven teksten (bijvoorbeeld bestudeert en bespreekt briefjes of kaartjes naar een klasgenoot, ouder of de leraar) 	<ul style="list-style-type: none"> – kan (met hulp) briefje of kaartje schrijven aan een klasgenoot, ouder of de leraar 	<ul style="list-style-type: none"> – kan brieven en kaartjes schrijven (bijvoorbeeld naar een zieke leraar) 	<ul style="list-style-type: none"> – kan bedankjes schrijven voor attentie (bijvoorbeeld als leerling ziek is geweest) – kan een uitnodiging schrijven voor ouders (bijvoorbeeld voor klasevenement) – kan een ingezonden brief schrijven voor schoolkrant 	<ul style="list-style-type: none"> • schrijft eenvoudige teksten die samenhang vertonen, met een eenvoudige lineaire opbouw, over alledaagse onderwerpen of over onderwerpen uit de directe leefwereld van de leerling; • is in staat om te corresponderen, bijvoorbeeld ingezonden brieven te versturen, of om een verzoek om informatie in te dienen; • is in staat formulieren in te vullen, berichten of advertenties te schrijven en aantekeningen te maken; • kan korte verslagen, werkstukken en samenvattingen schrijven; • schrijft vrij over eigen ideeën, ervaringen, gebeurtenissen en fantasieën; • brengt samenhang aan in teksten, kan teksten afstemmen op doel en op publiek.
Formulieren invullen	<ul style="list-style-type: none"> – neemt kennis van zakelijk en formeel taalgebruik – (bijvoorbeeld nieuwsberichten, een opsporingsbericht, menukaartjes, etiketten, labels, uithangborden, reclameborden, lijstjes) 	<ul style="list-style-type: none"> – kan (met hulp) toelichting noteren bij afbeelding/tekening 	<ul style="list-style-type: none"> – kan berichtjes schrijven (bijvoorbeeld berichtje voor schoolkrant of berichtje op prikbord aankondiging voor feest of bijeenkomst schrijft berichten voor bekenden (kattenbelletjes)) – kan een aanmeldingsformulier invullen voor een uitje – kan bijschriften schrijven bij afbeeldingen/tekeningen 	<ul style="list-style-type: none"> – kan een formulier invullen voor bijvoorbeeld een prijsvraag of aanbieding – kan korte zakelijke standaardteksten of zakelijke berichten, produceren bijvoorbeeld advertentie of eenvoudige recepten 	
Verslagen	<ul style="list-style-type: none"> – neemt kennis van geschreven teksten naar aanleiding van een gebeurtenis, bijschriften bij afbeeldingen/tekeningen (samen met de leraar) 	<ul style="list-style-type: none"> – kan (met hulp) lijstjes of uitnodiging schrijven 	<ul style="list-style-type: none"> – kan kort verslag schrijven van een gebeurtenis – kan verslag doen van activiteiten in de vorm van een informatieposter, muurkrant of boekje – kan korte informatieve teksten schrijven naar aanleiding van een activiteit of gebeurtenis 	<ul style="list-style-type: none"> – kan informatie weergeven uit een tekst – kan een gelezen verhaal (schriftelijk) samenvatten in eigen woorden – kan een werkstuk schrijven 	

Vrij schrijven	<ul style="list-style-type: none"> – neemt kennis van korte geschreven teksten bij zelfgemaakte tekeningen of bestaande afbeeldingen in boekjes of posters 	<ul style="list-style-type: none"> – kan (met hulp) eigen woorden en korte zinnen schrijven bij zelfgemaakte tekeningen of bestaande afbeeldingen in boekjes of posters 	<ul style="list-style-type: none"> – kan over eigen ideeën, ervaringen, gebeurtenissen en fantasieën, schrijven in een informatieve tekst of bijvoorbeeld in de vorm van een verhaal of gedicht 	<ul style="list-style-type: none"> – kan korte teksten schrijven (bijvoorbeeld n.a.v. een ervaring of een voorstelling, een belangrijke gebeurtenis) – kan voor verschillende doelen en voor verschillend publiek schrijven 	
-----------------------	---	--	--	---	--